

Vederlagsfri tandpleje for 18-21-årige

I finansloven for 2022 blev det vedtaget at indføre gratis tandpleje for alle 18-21-årige. Tidligere skulle unge selv betale for tandpleje, når de fyldte 18 år. Ændringen trådte i kraft den 1. juli 2022 og blev indført med start for årgang 2004. Ordningen blev indført gradvist, hvilket betød at i 2022 omfattede ordningen 18-årige, i 2023 omfattede ordningen 18- og 19-årige osv. Ordningen er således fuldt implementeret ved udgangen af 2025, hvor den omfatter alle 18-21-årige. Formålet er at sikre en god tandsundhed for unge og at modvirke, at mange unge stopper med at gå til tandlæge, når de overgår til egenbetaling.

Kommunal børne- og ungdomstandpleje i Norddjurs Kommune

I Norddjurs Kommune er tandplejen opdelt i tre områder. I den vestlige del af kommunen varetages tandplejen af tre private klinikker, som kommunen har indgået en aftale med. I den østlige del af kommunen varetages tandplejen af tandklinikker, der er placeret på skolerne. Endelig er de unge omfattet af en fritvalgsordning, hvor man kan vælge at benytte en privat klinik med en evt. delvis egenbetaling ift. kommunens referencepriser.

Finansiering

Kommunernes finansiering kommer fra bloktilskuddet, hvor der tilføres midler via lov- og cirkulæreprogrammet, som opgjort i tabel 1.

Tabel 1. Indtægter fra lov- og cirkulæreprogrammet vedr. vederlagsfri tandpleje for 18-21-årige.

(mio. kr.)	2023	2024	2025	2026	2027
Vederlagsfri tandpleje	1,225	2,080	2,939	2,939	2,939
Efterregulering				0,383	0,383
I alt	1,225	2,080	2,939	3,322	3,322

Note. Beløbene er i 2024-priser.

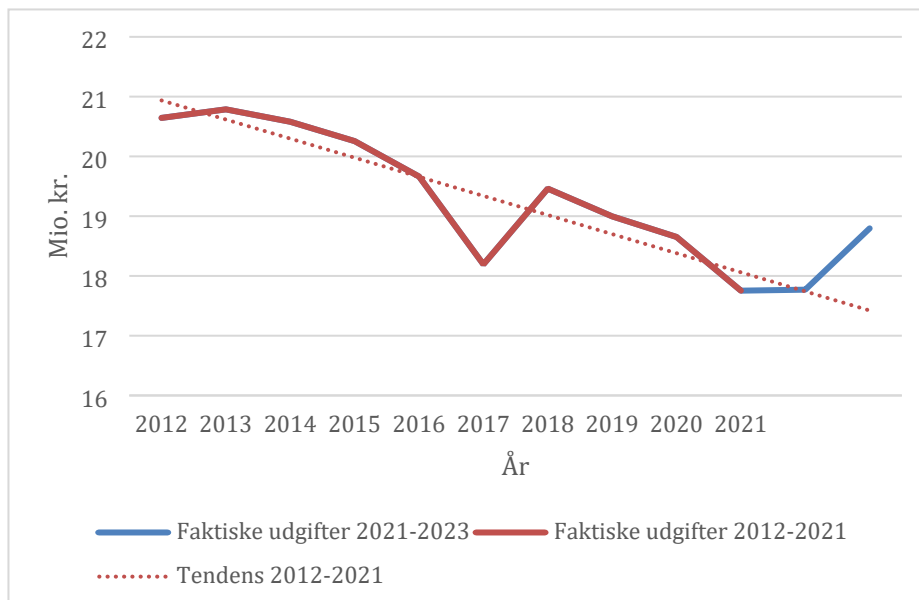
Tabel 1 viser, at når den vederlagsfri tandpleje er fuldt indfaset i 2026, vil der være afsat 3,322 mio. kr. årligt.

Udgifter

Norddjurs Kommunes tandpleje opgør ikke udgifterne for 18-21-årige separat, men inkluderer dem i andre udgifter. For at estimere udgifterne ser vi på stigningen i udgifterne efter udvidelsen af tilbuddet til 18-21-årige. Vi sammenligner udgifterne fra 2022 og 2023 med et scenarie uden 18-21-årige. Forskellen mellem de faktiske og forudsagte udgifter antages at skyldes den nye ordning.

Samlede udgifter til Børne- og Ungdomstandplejen i Norddjurs Kommune

Figur 1. Faktiske og forudsagte udgifter til Børne- og Ungdomstandplejen i Norddjurs Kommune.



Note. Den stiplede linje er tendensen for udgifter 2012-2021, og de forudsagte udgifter i 2022 og 2023 baseret på tendensen fra 2012-2021. Beløbene er i 2024-priser.

Figur 1 viser udviklingen i de samlede udgifter til tandplejen fra 2012 til 2023. Det kan ses, at der har været et realudgiftsfald fra 2013 til 2021 på nær i 2018. Udgifterne har været konstante fra 2021 til 2022, hvorefter de er steget fra 2022 til 2023. I 2022 omfattede tandplejen 18-årige i det andet halvår. I 2023 omfattede tandplejen 18-19-årige i hele året. Den stiplede linje i figur 1 viser de forudsagte udgifter i 2022 og 2023 ud fra de foregående års udgifter. For 2023 er de forudsagte udgifter 17,421 mio. kr., mens de faktiske udgifter er 18,796 mio. kr. De faktiske udgifter er altså 1,375 mio. kr. højere end forudsagt, hvilket antages at skyldes de 18-21-årige.

Hvis vi sammenligner med det tilførte budget, der er på 1,225 mio. kr. i 2023, er der altså tilført færre midler, end man har forbrugt ekstra. Baseret på vores estimat dækker de tilførte midler fra lov- og cirkulæreprogrammet ikke udgifterne til udvidelsen af tandplejen for de 18-21-årige. Yderligere er der en række usikkerhedsfaktorer, som kan læses i næste afsnit.

Usikkerhedsfaktorer

Man skal bemærke følgende usikkerhedsfaktorer.

- Det er en antagelse i analysen, at udgifterne afspejler det reelle udgiftsniveau. Det er således problematisk, hvis der har været forsinkelser i implementeringen af vederlagsfri tandpleje til 18-21-årige, som har medført, at man ikke har afholdt alle udgifterne forbundet med ordningen. I Norddjurs Kommune har man oplevet rekrutteringsproblemer ift. at ansætte tandlæger. Man har derfor ikke fuldt ud kunne udvide ift. vederlagsfri tandpleje for 18-21-årige, som der har været efterspurgt. Helt konkret har man endnu ikke ansat nok personale til at håndtere udvidelsen af tandplejen. Samtidig er udvidelsen først sat i gang i 2024.
- Analysen tager udelukkende udgangspunkt i de monetære udgifter til ordningen med vederlagsfri tandpleje til 18-21-årige. Det vil sige, at analysen ikke forholder sig til, at indførelsen af ordningen har udfordret tandplejen tidsmæssigt. Der er således pres på tandlægestolene, da flere skal behandles i den kommunale ordning. Indførelsen af ordningen har ikke medført øgede investeringer i tandplejen.
- Analysen tager ikke højde for de ændringer, man har foretaget internt i tandplejen for at implementere ordningen. Her har man bl.a. opprioriteret behandlere fremfor klinikassistenter for at kunne imødekomme de ekstra patienter.

Konklusion

Ud fra analysen vurderes det, at de tilførte midler fra lov- og cirkulæreprogrammet ikke kan finansiere udgifterne ved vederlagsfri tandpleje for 18-21-årige. Der er en stigning i forbruget på 1,375 mio. kr. som antages at skyldes de 18-21-årige, mens der er tilført 1,225 mio. kr. til at dække udgifterne. Der er altså en forventet underfinansiering på 0,150 mio. kr. Der er dog en række usikkerhedsfaktorer, som kan påvirke resultatet. Disse omfatter bl.a., om udgifterne afspejler det reelle udgiftsniveau.